

Skoleutvikling i Fosen-regionen

Rapport for ekstern skolevurdering
Vallersund oppvekstsenter - uke 45/2019

Vurderingstema:
«Skriving og lesing i alle fag på 1. - 4. trinn»

Skoleutvikling

Rapport fra ekstern vurdering ved Vallersund Oppvekstsenter

Innhold

I. Forord	4
Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling	5
II. Fakta om skolen	8
III. Valg av hovedutfordring	9
IV. Fremtidsbilde.....	10
V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre	11
VI. Etterord	22
Vedlegg A.	25
Deltakere i ekstern vurdering.....	25
Begrunnelse for valg av informanter	25
Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter	26
Ståstedsanalyse og Organisasjonsanalyse.....	27
Dokumentanalyse.....	27
Samtaleguider	27

I. Forord

Vi vil få takke for en fin uke som gjester ved Vallersund Oppvekstsenter. Vi er blitt tatt imot med åpne armer, og har fått møte mange hyggelige elever, foreldre og ansatte. Alle vi har pratet med gir uttrykk for at de er stolte av skolen sin, og at den har en verdifull plass i lokalmiljøet. Gjennom samtalene med elever, foresatte og ansatte får vi inntrykk av at dette er en skole med engasjerte barn og voksne, som ønsker et godt faglig og sosialt miljø for både store og små. Vi har blitt ønsket velkommen inn i alle klasseareal, og har fått lov til å se hvordan undervisningen foregår i forskjellige fag hvor skriving og lesing har hatt hovedfokus.

Vallersund Oppvekstsenter er en åpen skole, hvor 1.- 7. trinn er samlet under samme tak, uten vegger som skiller dem fra hverandre. Vi opplever en rolig og god stemning i undervisningsarealene, og det virker som at både voksne og barn innretter seg fint etter de ytre rammefaktorene som skolens bygningsmasse gir.

Vi ønsker dere lykke til videre med den gode jobben dere allerede gjør, og at dere vil fortsette å se gode resultater i årene som kommer!

Med vennlig hilsen

Stian Denstad og Bente Hammer (Eksterne skolevurderere)

John Askeland (Veilederkorpset, UDIR)

Iris Hansson Myran og Marit Opland Brujordet (NTNU)

Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling

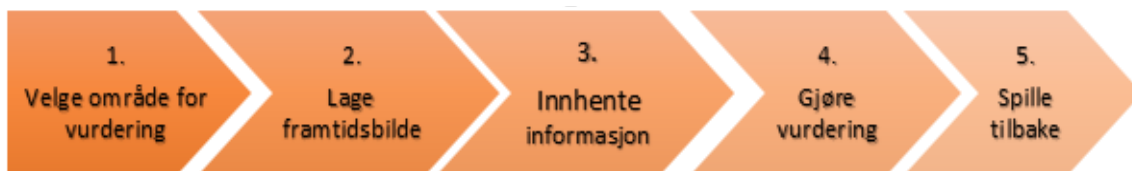
Hva er ekstern skolevurdering?

Ekstern skolevurdering er et verktøy for skoleutvikling.

Forskrift til opplæringsloven, kapittel 2, §2-1 om skolebasert vurdering, sier at alle skoleeiere er pålagt å ha et system for vurdering av skolens virksomhet, internt eller eksternt. I forskriften nevnes det ikke hvordan den skolebaserte vurderingen skal gjennomføres, men en av måtene er ekstern vurdering. Dette verktøyet blir brukt i mange kommuner og regioner for å forsterke utviklingsarbeidet på skolene.

Fosen-regionen bygger denne vurderingsmodellen på en tilpasset versjon av Hardanger/Voss-regionen sin skolevurderingsmetodikk.

Modellen består av fem trinn:

Ståstedsanalysen

Før den eksterne skolevurderingen har skolen gjennomført ståstedsanalysen, et analyseverktøy som hjelper skoleeiere og skolene med å kartlegge hvilke områder som bør utvikles. Dette verktøyet tar utgangspunkt i kvalitetsindikatorer som nasjonale prøver, elevundersøkelsen og andre undersøkelser som brukes lokalt. Ut fra analysen av disse resultatene og eventuelt andre undersøkelser, valgte skolen tema for den eksterne skolevurderingen: Skrivning og lesing i alle fag på 1.-4.trinn.

Vurderingsrapporten

Rapporten gjenspeiler det eksterne vurdererteamets vurderinger om det valgte temaet for vurdering av skolen. I tillegg til kvalitetsmål, er det satt opp konkrete utsagn om hva som kjennetegner god praksis. Disse tegnene er basert på lov- og regelverk og god pedagogisk praksis, samt at det er selve kjernen i vurderingsprosessen og viser idealbildet for skolens ønskede praksis innenfor vurderingstemaet. Tegnene settes inn i et skjema som kalles «Framtidsbilde.»

Et bredt spekter av interessenter har uttalt seg om skolens nåværende praksis i forhold til tegnene på god praksis. Det er gjennomført observasjoner i klassene og i skolemiljøet og vurdererparet har hatt tilgang til dokumenter

av betydning for den vurderinga som er gjennomført. I tillegg har vurdererne innhentet informasjon fra skoleledelsen, lærere, elever, foreldre og eventuelt annet personale.

Selve vurderingsuka har vart i fire dager, og siste dag av vurderinga ble denne rapporten lagt fram med funnene for skolen. Rapporten trekker fram tegn på god praksis og tegn på praksis som kan bli bedre for skolen. Konklusjonene i rapporten skal være til hjelp i det videre arbeidet med det valgte temaet.

Det viktigste utviklingsarbeidet skjer på skolen når skolen sammen skal følge opp funnene og refleksjonene fra vurderingsuka og sammen jobbe med å bli en bedre skole.

Faglig grunnlag for ekstern vurdering

Kvalitetsarbeid og skolebasert vurdering skoleutvikling og organisasjonsutvikling

Om regionen:

17 skoler i 6 kommuner på Fosen har gått sammen om ekstern vurdering i lokalt vurderingsarbeid.

Osen, Roan, Åfjord, Indre Fosen, Bjugn og Ørland gjennomfører ekstern vurdering på tvers av kommunegrenser, gjennom en felles nedsatt vurderingsgruppe.

Hvem er vurderingsgruppa?

10 personer i Fosen-regionen er engasjerte i vurderingsgruppa. De har bred pedagogisk bakgrunn, og skal vurdere de 17 skolene som deltar. Hver skole skal i løpet av tre år bli vurdert.

To vurderere gjennomfører vurdering på hver skole, og ingen skal vurdere skole i egen kommune. Fosen regionråd har ansvar for å koordinere ekstern skolevurdering i regionen.

II. Fakta om skolen

Vallersund oppvekstsenter er en 1-7 skole med ca. 60 elever. Skolen ligger naturskjønt til i Vallersund i Bjugn kommune, Sør-Trøndelag. Det første skolebygget i Vallersund ble tatt i bruk i 1886. I 1953/1954 ble det bygd ny skole, som senere ble bygd på med gymsal og tannlegekontor i 1965/66 og ungdomsskolefløy i 1980/81. I 2006 ble det bestemt at skolen skulle rives, for å gjøre plass til et helt nytt skolebygg. Nyskolen i Vallersund ble tatt i bruk høsten 2008. Fra høsten 2008 og fram til 2014 var det en 1-10 skole. Fra og med høsten 2014 er Vallersund oppvekstsenter en 1-7 skole.

Vallersund oppvekstsenter er en åpen skole. Den har ingen klasserom. Elevarealet er et stort rom, som er delt opp i mindre "båser" ved bruk av skillevegger og skap. I tillegg til det åpne elevarealet har skolen egne rom for mat & helse, kroppsøving, musikk og naturfag/ kunst & håndverk. Skolen har amfi, eget lydstudio og lydtett bandrom. Bygdas barnehage er samlokalisert med skolen.

Utsmykning, elevarbeid i auditoriet

III. Valg av hovedutfordring

Vallersund oppvekstsenter har etter en prosess i personalet og i samarbeid med skoleeier kommet fram til følgende vurderingsområde:

Skriving og lesing i alle fag på 1. - 4. trinn

Skriveoppgave i forbindelse med FN-dagen 2019

IV. Fremtidsbilde

Skolen har godkjent at følgende skal være kvalitetsmål og tegn på god praksis på nettopp deres skole:

Kvalitetsmål	Tegn på god praksis
Elevperspektiv <i>Elevene utvikler skrive- og leseferdigheter i alle fag</i>	<ul style="list-style-type: none">• Elevene får skrive og lese i meningsfulle kontekster.• Elevene viser vilje til å skrive og lese.• Elevene opplever at de får skrive- og lese på sitt nivå.• Elevene får veiledning som bidrar til at de utvikler gode skrive- og leseferdigheter.
Lærerperspektiv <i>Lærerne planlegger, gjennomfører og følger opp skrive- og leseopplæringen i alle fag</i>	<ul style="list-style-type: none">• Lærerne bruker «Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter» når de planlegger leseopplæringa.• Lærerne tilpasser skrive- og leseopplæringen etter elevenes faglige nivå.• Lærerne har en felles forståelse for hva meningsfylt skrive- og leseopplæring er.• Lærerne iverksetter intensive tiltak raskt når de ser at elever henger etter i skrive- og leseopplæringa.
Skole-hjemperspektiv <i>Skolen og hjemmet samarbeider om elevenes utvikling i skrivning- og lesing i alle fag</i>	<ul style="list-style-type: none">• Foresatte er kjent med hvordan skolen jobber med skrive- og leseopplæringa i alle fag.• Foresatte vet hvordan de kan hjelpe og motivere sitt barn i skrive- og leseopplæringa i alle fag.• Foresatte opplever at de får hjelp av skolen om utfordringer barnet har med skrivning og lesing.• Foresatte opplever at de får tilbakemeldinger fra skolen.
Organisasjonsperspektiv <i>Skolen som organisasjon prioriterer skrive- og leseopplæring i alle fag</i>	<ul style="list-style-type: none">• Skolen legger til rette for intensiv opplæring for elever som har behov for det.• Skolen har et system for å følge opp skrive- og leseopplæringen.• Skolen legger til rette for fagsamarbeid og kompetanseutvikling på 1.-7.trinn.• Skolens personale har en felles forståelse for hva god skrive- og leseopplæring er.

V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre

Kvalitetsmål: Elevperspektiv

Elevene utvikler skrive- og leseferdigheter i alle fag.

- Elevene får skrive og lese i meningsfulle kontekster.
- Elevene viser vilje til å skrive og lese.
- Elevene opplever at de får skrive- og lese på sitt nivå.
- Elevene får veiledning som bidrar til at de utvikler gode skrive- og leseferdigheter.

God praksis:

Elevene uttrykker at de er glade i skolen sin. De sier at en fordel med Vallersund Oppvekstsenter er at den ikke er for stor, noe som gjør at alle elevene kjenner hverandre. Ingen er uvenner, og alle er inkludert. Elevene liker lærerne, de synes de lærer av dem og at de er snille. Flere elever framhever at de setter pris på å få «fritt valg» når de har gjort en god jobb.

Elevene på mellomtrinnet snakker varmt og positivt om en del lesing og skriving som foregår på skolen. De snakker også positivt om lærerne, og gjennom det elevene forteller forstår vi at det er lærere som er engasjerte i jobben sin. Dette er noe vi får bekreftet når vi har observert undervisningen på skolen, samt i våre samtaler med de ansatte på skolen.

Mange av elevene liker leseleksene sine, og synes nivået på disse passer dem bra. Elevene forteller at leseleksene er best når de får lekser som handler om noe som interesserer dem. De fleste vi har pratet med sier at de liker best å lese tekster på papir eller i bok.

Når elevene leser om noe som opptar dem, leser de gjerne. Da kan de også finne lesestoff på egenhånd. Elevene på mellomtrinnet forteller at det kan motivere til mer lesing når de ser forbedringspotensialet, ved for eksempel å ta tiden på det de leser. En elev fortalte at han har funnet ut at da kan det være lurt å lese høyt, fordi da hører han selv om han leser feil. Hvis han leser feil, må han ta seg bedre tid for å rette opp, fortalte han.

I samtaler med elever, foreldre og ansatte, og gjennom våre observasjoner under vurderingsuka, har vi sett engasjement både for skriving og lesing. Motivasjonen er størst når elevene får skrive- og leseoppgaver som er satt i sammenheng, og når temaet oppleves som relevant. Dette så vi eksempel på i samfunnsfag på 6.trinn, hvor de hadde om sin egen kommune. Elevene kom raskt i gang med skriving av fagteksten, da dette var kjent stoff og de visste hva de skulle skrive om. Motivasjonen til å skrive virker også som den er

bedre når de har en tydelig mottaker for skrivingen. En slik mottaker kan være medelever, læreren eller andre.

Elevene vet mye om leseundervisningen på skolen, og er bevisste på viktigheten av å kunne lese i alle fag. De forteller om leseleksene, forventninger til lesinga som lærerne har, og forskjellige måter de leser på.

I vår samtale med elevene fra mellomtrinnet, får vi høre om forskjellige måter de har fått vist frem skriftlig arbeid. Et eksempel de trekker frem er Gallery Walk fra matematikktimene, hvor elevene har skrevet sine matematiske tanker på plakater. Elevene går rundt og leser hverandres plakater. I hovedsak sier elevene at det først og fremst er lærerne og dem selv som leser det de skriver.

Elevene på mellomtrinnet ser at de er blitt flinkere til både å lese og skrive. De husker hva de kunne for noen år tilbake, og ser at det har vært en positiv utvikling.

Symmetrioppgave småtrinnet, elevene har tatt bilde med iPad og skriver tekst i etterkant.

Praksis som kan bli bedre:

I samtale med elevene kommer det frem at de ikke alltid er like motiverte til å lese. Flere trekker frem Relemo som et eksempel på leselekse som de har gått lei av. Tekstene oppleves som meningsløse og lite motiverende. Dette får vi bekreftet når vi snakker med foreldrene.

Noen elever uttrykker at de hverken liker å lese eller å skrive. Dette gjelder både på skolen og hjemme.

Når vi spør elevene om hvem som leser det de skriver, sier mange at det er "meg selv". Dette gjelder spesielt elevene på småtrinnet. Det er ikke tydelig for elevene på skolen hvorfor de skriver, eller hvem de skriver til. Det ble også uttalt at det kan være vanskelig å vite hva de skal skrive om.

Når elevene forteller om skriving de synes er gøy, er det gjerne skriving de gjør på fritida som ikke har noe konkret tilknytning til skolearbeid. Det kan virke som elevene ikke har et like bevisst forhold til skriving som til lesing.

I observasjon har vi sett forskjellige skrivesituasjoner. Vi har sett elever jobbe med helhetslesing som også inneholder en del skriftlige oppgaver, finskriving og at de skulle svare på spørsmål til en tekst. Vi observerte elever som viste lav motivasjon for enkelte av disse oppgavene. Vi har også sett at det i skriveopplæringen er mye fokus på ortografi og tegnsetting, og i mindre grad på innhold.

Kvalitetsmål: Lærerperspektiv

Lærerne planlegger, gjennomfører og følger opp skrive- og leseopplæringen i alle fag.

- Lærerne bruker «Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter» når de planlegger leseopplæringa.
- Lærerne tilpasser skrive- og leseopplæringen etter elevenes faglige nivå.
- Lærerne har en felles forståelse for hva meningsfylt skrive- og leseopplæring er.
- Lærerne iverksetter intensive tiltak raskt når de ser at elever henger etter i skrive- og leseopplæringa.

God praksis:

De ansatte ved skolen forteller om et kollegium som er tett på elevene. Alle kjenner alle. De er få, men avhengige av hverandre. Det er lett å be om hjelp. Teamsamarbeidet oppleves som godt. Det er lov å gjøre feil og de ansatte forteller om et kollegium som gjerne vil lykkes. De ansatte føler de er tett på ledelsen, og at de har stor påvirkningskraft. Noen ansatte forteller om et godt samarbeid med foreldregrupper.

Alle lærerne kjenner til "Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter". De ansatte på småtrinnet ønsker å legge til rette for språkstimulering hos de yngste elevene. De jobber med bokstaver, ord og begreper, lyder, rim og stavelser. De jobber også med å hjelpe elevene til å forstå, tolke, avkode og reflektere. De ansatte er opptatt av at alle elever skal kjenne utvikling, og at tilpassing er viktig. De ansatte prater mye med elevene om lesing.

Lærerne bruker forskjellig kartleggingsverktøy aktivt for å tilrettelegge leseopplæringa. De forteller også at leseopplæringa er forankret i leseplanen. Alle lærerne har vært med å lage "Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter". Lærerne ser at det er behov for en revidering, både for å oppdatere i henhold til ny forskning og ut fra erfaringer de har gjort seg ved bruk av planen.

Det er en felles forståelse blant de ansatte at alle lærere er skrive- og leselærere, uansett hvilke fag de underviser i. Gjennom våre samtaler med de ansatte får vi bekreftet dette. Dette er også noe vi har sett i observasjoner i forskjellige fag de dagene vi besøkte skolen.

De ansatte innhenter informasjon om elevenes faglige nivå fra mange forskjellige kilder: observasjoner, dialog med hverandre, elevsamtaler, samtaler med foresatte, kartlegginger, vurdering av elevarbeid, veiledet lesing, lesekurs, diktat. Mot skoleslutt er overgangssamtaler sentrale.

De ansatte forteller at de har god erfaring med å gi åpne oppgaver. Dette for å kunne tilpasse skriveoppgavene til den enkelte elev. Eksempler på åpne oppgaver kan være å skrive til bilder, og andre oppgaver som fører til at alle elevene mestrer på sitt nivå. Helhetslesinga er et godt verktøy hvor de tilpasser tekster og oppgaver til elevenes ulike nivå. Lærerne ser tidlig de elevene som trenger mer støtte, og disse får mer tid med lærer eller fagarbeider. De forteller også om oppgaver hvor elever jobber i par. Her kan for eksempel en elev som er kreativ sitte sammen med en elev som er god til å skrive. Sammen produserer disse elevene gode tekster, og elevene viser motivasjon i prosessen. Vi ser at de ansatte generelt er gode på å la elevene bruke digitale verktøy i opplæringa. De ansatte forteller at de har brukt Book Creator med stort hell. Her får elevene være kreative, og dette motiverer til både skriving og lesing.

På mellomtrinnet kjører de lesekurs for alle elevene i en periode hvert skoleår. De ansatte på mellomtrinnet forteller om lesekurset som et godt systemarbeid. Elevene opplever dette som forutsigbart og kjenner kravene lærerne stiller, og at det er godt tilpasset deres nivå.

Lærerne har gode og mange tanker om hva meningsfylt skrive- og leseopplæring er. De forteller at opplæringen må gi en mening for elevene for at den skal være motiverende. Eksempel på dette er arbeid i mat og helse, høytlesning av bøker som er filmatisert, forberedelse til spillkveld, søknader til rektor og info til heimen. Når elevene er bevisst mottakeren, oppleves opplæringen som mer motiverende.

Praksis som kan bli bedre:

De ansatte forteller at de har tid både på team og fellestid avsatt til å drøfte skrive- og leseopplæring ved skolen. Vi ser at skolen gjør mye bra i praksis når det gjelder leseopplæringen. Når det gjelder skriveopplæringen ser vi mye fokus på ortografi (rettskriving), skriftforming og tegnsetting, og i mindre grad formål og innhold.

Ut ifra det vi har sett i undervisningen og hørt i samtale med ansatte, er vi usikre på i hvor stor grad "Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter" brukes aktivt på alle trinn.

Skolen mangler plan for skriveopplæringa. Skolen mangler også en klar plan på hvordan man iverksetter intensive tiltak raskt, og hva dette innebærer.

Når vi spør de ansatte om det er en rød tråd i skrive- og leseopplæringa ved skolen, sier de at den er der, men at den kunne vært tydeligere. Omstruktureringer, nytilsatte, fravær og vikarer i de senere årene har påvirket skolekulturen og ført til dårlige resultater på for eksempel nasjonale prøver. I år har dette snudd, og de ansatte sitter med en opplevelse av at skolen igjen er på riktig kurs.

Vi opplever at Vallersund oppvekstsenter har engasjerte ansatte, som ønsker det beste for elevene både faglig og sosialt. Dette er et inntrykk vi får gjennom samtaler med de ansatte, men også når vi har observert i undervisning. Likevel ser vi at undervisningen kunne vært bedre tilpasset elevenes nivå, med større bruk av konkrete og gjennom mer varierte arbeidsformer.

Skriveoppgave i Kunst og håndverk, mellomtrinnet.

Kvalitetsmål: Skole-hjemperspektiv

Skolen og hjemmet samarbeider om elevenes utvikling i skriving- og lesing i alle fag.

- Foresatte er kjent med hvordan skolen jobber med skrive- og leseopplæringa i alle fag.
- Foresatte vet hvordan de kan hjelpe og motivere sitt barn i skrive- og leseopplæringa i alle fag.
- Foresatte opplever at de får hjelp av skolen om utfordringer barnet har med skriving og lesing.
- Foresatte opplever at de får tilbakemeldinger fra skolen.

God praksis:

Vi møtte en engasjert foreldregruppe som bestod av 14 personer, flere av disse hadde barn på flere trinn. Foreldrene snakket godt om skolen og løftet bla. fram størrelsen på skolen, de nære relasjonene, at alle kjenner alle, at elevene var organisert slik at de kunne lære av hverandre, uteområdene, lærertettheten og at mange lærere engasjerer seg ekstra for at barna skal ha det bra på skolen som elementer de likte ved Vallersund Oppvekstsenter.

De foresatte nevner mange eksempler på hvordan skolen jobber med lesing og sitter med et inntrykk av at leseutvikling vektlegges sterkt på skolen. De foresatte nevner flere eksempler på at det både skrives og leses i alle fag.

Vi opplever foreldregruppa som en stor læringsressurs, selv om det å motivere barna for hjemmearbeid kan oppleves vanskelig, alt avhengig av mengden, dagsform og andre aktiviteter barna skal gjøre. Foreldrene peker på gode skolerutiner hjemme og at arbeidet gjøres så raskt som mulig etter barna kommer hjem som gode rammer. Motivasjonsarbeidet er enkelt når barna ser nytteverdien og det funksjonelle i arbeidet de skal gjøre. Det er ikke like enkelt når man skal lære seg lyder, begrep og skriftforming, men vi opplever at mange foreldre er gode på å relatere det til kjente bruksområder for barna. Skriving og lesing om tema barna kjenner til og føler en nærhet til er motiverende i seg selv. Her nevnte de foresatte temaeksempel som miljøvern, jakt, fiske, det å skrive om seg selv, oppskrifter, nærmiljøet sitt og familien sin.

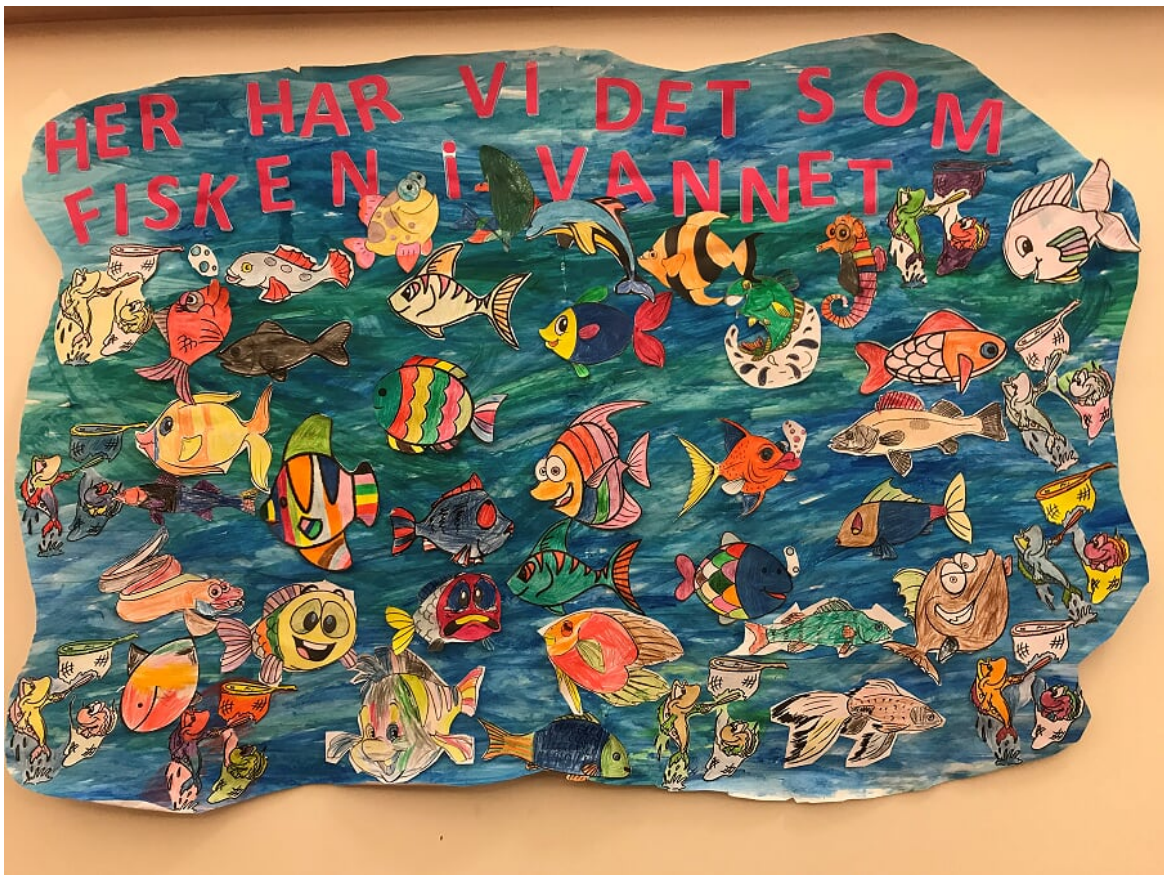
Hjemme skriver barna også mye i egen regi. Eksempler som ble nevnt var kopiering av tekst fra shampooflasker og tekst-tv, handlelister, bursdagskort, brev, ønskelister, skriving i lek (butikk, skole), SMS, skriving i sammenheng med dataspill. De foresatte forteller om barn som er gode og kreative skrivere når de vet de har bruk for det og at skrivingen har en funksjon.

Selvvalgte bøker er populær lesing. Igjen er nytteverdien, hvilken type sjanger man foretrekker og lengden på tekstene viktige faktorer for hvor stor glede og hvor stort læringsutbytte barna har av lesingen. Barna ser film med norske undertekster, leser veiskilt, melkekartonger, tegneserier og bursdagsinvitasjoner. Noen velger bøker det er laget film til og ser denne i etterkant. Noen nevner baking som et godt lese- og regnetiltak mht. oppskrifter. Noen nevner familiens oppslagstavle med plan for uka som leses med iver hver søndag.

Bøker med bilder som forsterker teksten er ofte en stor fordel og gjør lesinga mer inspirerende.

Lesekursene skolen gjennomfører er positive tiltak. De foresatte forteller om enkelte lærere som strekker seg langt for å bistå elever som strever, både før, i og etter skoletiden og at skolen oppleves som åpen og tilgjengelig når heimen tar kontakt for å drøfte utfordringer.

De foresatte forteller om stor tilrettelegging, fleksibilitet og differensiering mht. tekster og annet hjemmearbeid. Nivådifferensiering gjennom fargekoder på ukeplanen er et godt tiltak, der forskjellene blant elevene ikke blir like synlig for hvert enkelt barn.

Elevutsmykning, undervisningsareal

Praksis som kan bli bedre:

De foresatte strever med å komme på mange eksempler på hvordan skolen jobber med skriving.

Selv om verktøyet Relemo har sine gode hensikter og er et godt pedagogisk utgangspunkt, forteller flertallet av de foresatte om lav motivasjon og en sterk konkurransekultur knyttet til det. Denne kulturen handler om å få flest poeng blant barna, der leseutviklingen blir satt i skyggen av å komme seg videre til neste nivå.

Hos de minste barna går bokstavinnlæringen framover med to bokstaver per uke. Dette arbeidet går som regel bra, men noen foresatte forteller om at de ønsker mer øving per bokstav og at bokstavene som er jobbet med blir repetert.

De foresatte ønsker at skolen vektlegger en mer meningsfull skrive- og leseopplæring slik at elevene kjenner at de enten får bruk for det de skriver og leser - eller at arbeidet har en mottaker som kan bekrefte innsatsen deres.

Mange foresatte ønsker en hyppigere tilbakemelding fra skolen enn de to utviklingssamtalene per skoleår. Noen føler også at 30 minutter per samtale er for liten tid til god dialog mellom lærer, elev og foresatt, og at tiden går med til at lærer leser opp fra et ark. De foresatte ønsker også tydelige tilbakemeldinger om hva de kan fokusere på hjemme.

Kvalitetsmål: Organisasjonsperspektiv

Skolen som organisasjon prioriterer skrive- og leseopplæring i alle fag

- Skolen legger til rette for intensiv opplæring for elever som har behov for det.
- Skolen har et system for å følge opp skrive- og leseopplæringen.
- Skolen legger til rette for fagsamarbeid og kompetanseutvikling på 1.-7.trinn.
- Skolens personale har en felles forståelse for hva god skrive- og leseopplæring er.

God praksis:

Ledelsen er stolt av de ansatte og barna ved skolen. Rektor oppgir at størrelsen på skolen mht. elevtall gjør at alle de ansatte føler en nærhet til elevene og at skolen er organisert på en måte slik at ingen faller utenom fellesskapet. På skolen oppnår man mye sammen og i tillegg oppfattes skolen som en positiv faktor i nærmiljøet.

Skolen bruker kartleggingsprøver og andre tester som verktøy når de fanger opp elever som har behov for ekstra tilrettelegging og styrking i lesing. Videre opplever rektor et personale som er tett på elevene i det daglige arbeidet og at foreldresamarbeid gjøres på en god måte.

Det ligger en drøftingsprosess bak tilfeller der ekstra tilrettelegging er nødvendig. Resultater av kartlegging diskuteres i personalgruppa, både på trinn og på fellestid. Drøfting av tendenser på tvers av trinnene gjøres som regel i fellesskap. Ut i fra disse prosessene vedtas det om der behov for å koble inn PPT. Opplevelsen av disse rutinene bekreftes av de andre ansatte.

Lesekurset nevnes som et godt tiltak som er enkelt å gjennomføre ved siden av den normale undervisningen. Kurset gjennomføres i elevgrupper, noe som gjør det enkelt å organisere lærerne.

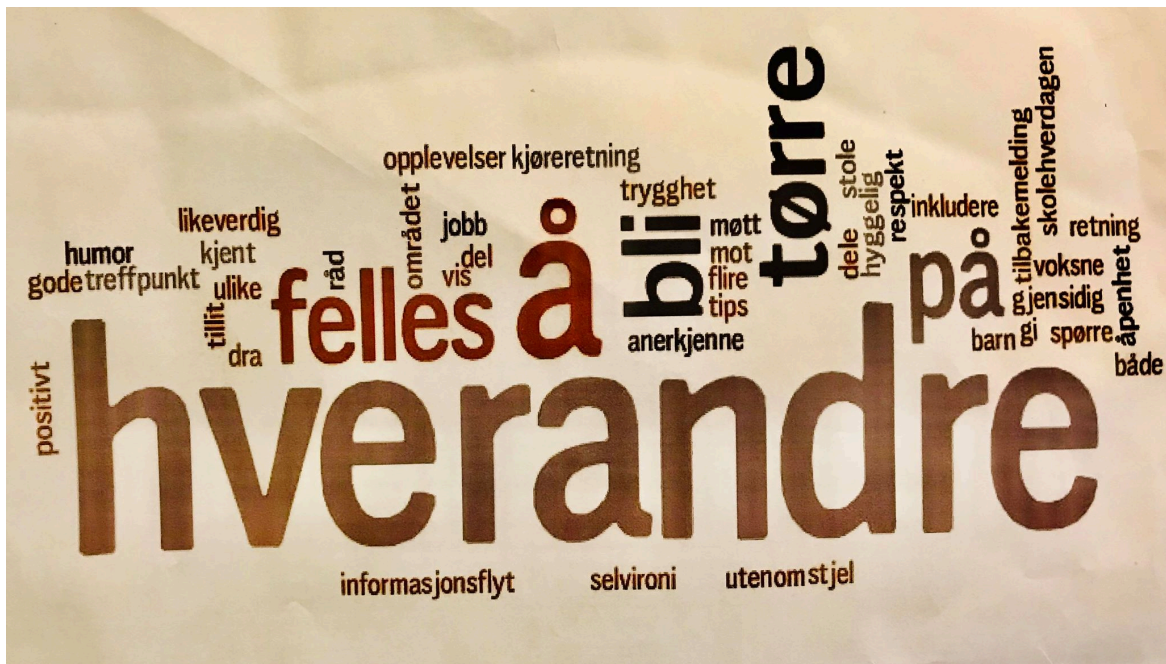
Vallersund oppvekstsenter jobber med å ferdigstille leseplanen sin, selv om en god del av tiltakene og strategiene allerede er i bruk. Planen er basert på gode erfaringer som strekker seg over lang tid. Ledelsen ønsker at denne planen skal være en forpliktende for skrive- og leseopplæringa ved skolen. Skolen ser mot Botngård som har iverksatt sin lese- og skriveplan og ønsker å bruke denne som grunnlag i utarbeidelsen av sin egen.

Rektor er tydelig på at skolens ansatte innehar god kompetanse i alle fag. Det har pågått både refleksjon og drøfting om et tydeligere og mer systematisk fagsamarbeid på tvers av team. Ledelsen sitter med mange gode tanker på hva skolen bør gjøre for å løfte denne kompetansen.

Praksis som kan bli bedre:

Det kommer frem at skolen har en felles forståelse for leseopplæringen. Dette er ikke like tydelig når det gjelder skriveopplæringa, da en plan for dette mangler.

Vi ser at bruken av fellestid ikke har hatt nok fokus på å jobbe med skrijving som kompetanse på tvers av trinnene og fagene. Det er også et potensiale i å utvikle og forbedre delingskulturen samt å forankre en felles forståelse for skrive- og leseopplæringa ved skolen.

Ordsky på rektors kontordør

VI. Etterord

Forskning om ekstern skolevurdering konkluderer med at en slik vurdering kan ha stor betydning for utvikling av skolen. Det avhenger imidlertid av hva skolen gjør med sin nye kunnskap etter vurderingsuka.

Spørsmål til refleksjon, ettertanke

Hvordan kan alle lærere bidra til en god og meningsfull skriveopplæring med klar progresjon?

Hvordan ivaretar vi at elevene har forståelse for læringsmål og arbeidsmåter?

Hvordan ivaretar vi at alle elever får tilpasset opplæring og opplever mestring?

Hvordan ivaretar vi at det er kompetansemålene som legger grunnlaget for undervisningen?

Hvordan legge til rette for at elevene i størst mulig grad er aktive deltagere i sin egen læring gjennom varierte arbeidsformer?

Hvordan kan vi gi rom for mer læring gjennom lek ut fra de rammefaktorene skolen har?

Hvordan kan skolen møte de foresattes ønske om et enda tettere samarbeid om elevenes læring?

Hvordan kan du differensiere lese og skriveopplæringen utover lengde og tid?

Er noen leseformål lettere å oppnå ved lesing på papir? Eller på brett?

På hvilken måte kan hjemmearbeid fremme eller hemme læring? Har skolen en omforent forståelse og praksis når det gjelder fenomenet «lekser» ?

Elevutsmykning, undervisningsareal

Videre arbeid etter ekstern skolevurdering

Etter at vurderingen er over og rapporten er ferdig, starter skolens utviklingsarbeid. Prosessen styres av skoleledelsen og følges opp av skoleeier.

Rektors ansvar:

- Skolevurdererne presenterer rapporten for personalet ved skolen.
Oppvekstansvarlig, skoleeier, komiteleder, rådmann, elevråd og FAU er representert når rapporten legges fram.
- Rapporten sendes umiddelbart til skolefaglig ansvarlig.
- Rektor presenterer rapporten for politikerne i hovedutvalg for oppvekst med oppvekstansvarlig i kommunen til stede innen 1 måned.
- Rektor melder innen 1 uker tilbake til regionkonsulenten om erfaringer med ekstern skolevurdering.
- På bakgrunn av det som kommer fram i rapporten setter rektor opp en prioritert plan for forbedringstiltak. Rektor presenterer plan for forbedringstiltak på rektormøte og for skoleeier innen 2 måneder.
- Planen iverksettes på skolen innen 3 måneder.
- Innen 6 måneder foretas en skriftlig evaluering av tiltakene. Har arbeidet med rapporten ført til de endringer man ønsker?

I denne prosessen er det viktig at vi hører på flere stemmer, både skoleeier, ansatte ved skolen og ikke minst foreldre og elever.

Evalueringen sendes oppvekstansvarlig. Evalueringen presenteres umiddelbart for politikerne i hovedutvalg for oppvekst.

- Tilbakemelding på arbeidet med utfordringene i vurderingsrapporten skjer som del av tilstandsrapporten/årsmeldinga hvert år til skoleeier.

Skoleeiers / oppvekstansvarliges ansvar:

- Skoleeier/oppvekstansvarlig involveres i valg av tema for ekstern vurdering.
- Tema forankres i kommunens/skolens satsingsområder.
- Oppvekstansvarlige har veiledningsansvar/oppfølgingsansvar.
- Rapporten tas inn i lederavtalen med rektorene og brukes i utviklingssamtalene.
- Rapporten skal være et verktøy i en utviklingsplan på skole/kommunenivå.
- Rapporten skal inn i tilstandsrapporten eller som vedlegg til denne.
- Oppvekstansvarlig etterspør evalueringen etter 6 måneder.

Veien videre, planer fra ledelsen ved Vallersund Oppvekstsenter

1. Jobbe med refleksjoner og ettertanke i etterordet i rapporten fra ekstern vurdering på planleggingsdagen 29.11.19
2. I løpet av våren avklares videre samarbeid med NTNU gjennom DEKOM. Samarbeid med NTNU/Skrivesenteret som kan være aktuelt:
 - a) Være en sparringspartner i det videre utviklingsarbeidet som gjøres på skolen
 - b) Workshop/kursing i skriving i alle fag, fra 1. -7.kl.
3. Ferdigstille forpliktende lese- og skriveplan for Vallersund oppvekstsenter
4. Tidfeste arbeid med skriving og erfaringsdeling i fellestid
5. Arbeide med forankring av felles forståelse for lese- og skriveopplæringa på Vallersund oppvekstsenter

Vedlegg A.

Deltakere i ekstern vurdering

- Interne: Elever, foreldre, lærere, fagarbeidere/assistenter og rektor
- Eksterne: Stian Denstad (ekstern vurderer), Bente Hammer (ekstern vurderer), Marit Opland Brujordet (NTNU), Iris Hansson Myran (NTNU), John Askeland (Veilederkorpset, UDIR).

Begrunnelse for valg av informanter

Temaet som skolen har valgt sammen med skoleeier gjør at det er naturlig å snakke med både elever, foreldre, fagarbeidere, lærere og rektor.

Ekstern skolevurdering er for tiden inne i DEKOM-ordningen (desentralisert kompetanseheving), og skolen vil i oppfølgingen etter vurderingen få veiledning fra NTNU. For at denne veiledningen skal bli best mulig, har det vært viktig at Marit Opland Brujordet og Iris Hansson Myran har fått et grundig innblikk i arbeidet ved skolen. Begge har bred kompetanse innenfor begynneropplæring i lesing og skriving.

Skrive- og leseoppgave, småtrinnet

Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter

Timeplan for vurderingsuka, VOS, uke 45

Obs = observasjon i klasserommet

Tid	Mandag 4.11		Tirsdag 5.11		Onsdag 6.11		Torsdag 7.11
08.10 - 08.20	Morgen- møte m/ vurdererne						
08.30 - 09.00	Obs 1+2. kl: Norsk	Obs 5.kl: Norsk	Møte med rektor		Møte med rektor		
09.00 - 09.30			Obs 1+2kl.: Matte	Obs 5+7kl.: Naturfag	Obs 1+2.kl: Norsk	Obs 5+7 kl.: Engelsk	
09.30 - 10.00	Obs 3+4 kl.: Norsk	Obs 6.kl.: Samfunns- fag	Samtale- tid med 3+4.kl		Obs 3+4 kl: Matte	Obs 5-7 kl.: Norsk	Møte med rektor
10.00 - 10.30							
10.30 - 11.20	Friminutt		Friminutt		Friminutt		Friminutt
11.20 - 12.20	Småtrinn: uteskole (naturfag, samfunns- fag og gym)	Obs 5+7.kl.: KRLE	Samtale- tid med 1+2.kl		Samtale- tid med 5-7.kl		
12.20 - 13.20		Observasj on 7.kl.: Matte	Obs 1+2 kl.: Kunst og håndverk	Obs: 3+4: Engelsk			
13.30 - 14.30			Samtale- tid med småtrinn				Rappor- t-fremlegg kl. 14.00
14.30 - 15.30			Samtale- tid med mellom- trinn				
18.00	Foreldre- møte						

Vedlegg C. Metoder

Tema og tid til rådighet virker inn på valg av metode. I prosessen på denne skolen er følgende metoder benyttet:

Ståstedsanalyse og Organisasjonsanalyse

På grunn av flere år med dårlige resultat på nasjonale prøver, bestemte skoleeier/kommunalsjef for oppvekst at Vallersund oppvekstsenter skulle gjennom en ekstern vurdering med fokus på begynneropplæring. Dette ble bestemt våren 2019, og det var ikke tid til å gjennomføre ståstedsanalysen i forkant av den eksterne vurderinga. Rektor fikk beskjed om valget av fokusområde fra skoleeier/kommunalsjef og informerte de ansatte på skolen om dette. Skolen og de ansatte så på dette som en mulighet til å se på styrker og svakheter på skolens praksis innen fokusområdet, samt få innspill på veien videre for å utvikle og forbedre praksisen vår.

Dokumentanalyse

I tillegg til organisasjonsanalyse og ståstedsanalyse sender skolen diverse relevante dokument til vurderer, for eksempel virksomhetsplan, arbeidsplaner, resultater av undersøkelser på skolen osv.

Samtale guider

For å fange lik tematikk, har vurdererne i forkant utarbeidet ulike samtale guider til hjelp for samtaler med henholdsvis elevgrupper, foresatte og ulike grupper medarbeidere på skolen. Spørsmålene i disse samtale guidene er alle hentet fra framtidbildets tegn på god praksis.

Møte

Det er gjennomført møter med rektor hver dag i vurderingsuka. Det har også vært møter med ansatte, elever og foresatte.

Observasjon

Det er foretatt observasjoner på alle trinn ved skolen gjennom vurderingsuka.

Vedlegg D. Tomme samtaleguider

Samtale med elever

	SPØRSMÅL	SVAR
Åpningsspørsmål	Hva er bra med skolen din?	
Elevene får skrive og lese i meningsfulle kontekster.	Hva synes du om leseleksa di?	
	Hvem leser det du skriver på skolen?	
	Synes du at du blir flinkere til å skrive og lese?	
	Kan du fortelle om en gang det var ekstra gøy å skrive eller lese?	
Elevene viser vilje til å skrive og lese.	Er det gøy hver gang du skriver eller leser? Når er det gøy? Når er det ikke gøy?	
	Hva bruker du å tenke når læreren gir deg skriveoppgaver?	
	Hva bruker du å tenke når læreren gir deg leseoppgaver?	
Elevene opplever at de får skrive- og lese på sitt nivå.	Synes du det du skriver på skolen og i lekse er lett, passe eller vanskelig?	
	Synes du det du leser på skolen og i lekse er lett, passe eller vanskelig?	
Elevene får veiledning som bidrar til at de utvikler gode skrive- og leseferdigheter.	Hvordan vet du hva du trenger å jobbe med for å bli bedre til å skrive og lese?	
	Hvordan hjelper de voksne på skolen deg til å bli flinkere til å lese? (modellerer, viser, forklarer, sier noe som gjør deg motivert)	
	Hvordan hjelper de voksne på skolen deg til å bli flinkere til å skrive? (modellerer, viser, forklarer, sier noe som gjør deg motivert)	

Samtale med foresatte

	SPØRSMÅL	SVAR
Åpningsspørsmål	Hva er bra med skolen Vallersund Oppvekstsenter?	
Foresatte er kjent med hvordan skolen jobber med skrive- og leseopplæringa i alle fag.	Hvordan jobber skolen med skrijving i de forskjellige skolefagene? Nevn gjerne noen eksempel!	
	Hvordan jobber skolen med lesing i de forskjellige skolefagene? Nevn gjerne noen eksempel!	
	Kjenner du til skolens planer for hvordan de jobber med skrive- og leseopplæringa?	
Foresatte vet hvordan de kan hjelpe og motivere sitt barn i skrive- og leseopplæringa i alle fag.	Opplever du at det er lett å hjelpe og motivere barnet ditt med skrijving og lesing?	
	Vet du hvordan du best kan motivere/hjelpe ditt barn til skrijving?	
	Vet du hvordan du best kan motivere/hjelpe ditt barn til lesing?	
Foresatte opplever at de får hjelp av skolen om utfordringer barnet har med skrijving og lesing.	Hvordan hjelper skolen deg som foresatt hvis barnet ditt har utfordringer med skrijving og lesing?	
Foresatte opplever at de får tilbakemeldinger fra skolen.	Hvordan får du som foresatt tilbakemeldinger fra skolen om ditt/dine barn?	
	Er du fornøyd med måten skolen gir tilbakemeldinger til barnet ditt og deg som forelder?	
Avslutning	Tre stjerner og ett ønske	

Samtale med ansatte

	SPØRSMÅL	SVAR
Åpningsspørsmål	Hva er bra med skolen din?	
Lærerne bruker «Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter» når de planlegger leseopplæringa.	Hva er leseopplæring?	
	Hvordan planlegger du leseopplæringa?	
	Hvor godt kjenner du til «Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter»?	
	Hvordan bruker du «Leseplan for Vallersund Oppvekstsenter» når du planlegger din undervisning?	
Lærerne tilpasser skrive- og leseopplæringen etter elevenes faglige nivå.	Hvem har ansvar for leseopplæringa ved Vallersund Oppvekstsenter?	
	Hvordan innhenter du informasjon om dine elevers faglige nivå når det kommer til skrijving og lesing?	
	På hvilken måte tilpasser du skriveoppgavene til dine elevers nivå?	
	På hvilken måte tilpasser du leseoppgaver til dine elevers nivå?	
Lærerne har en felles forståelse for hva meningsfylt skrive- og leseopplæring er.	Hva menes med meningsfylt skrive- og leseopplæring?	
	I hvilke fora snakker lærerne sammen om og skaper felles forståelse for skrive- og leseopplæringen?	
Lærerne iverksetter intensive tiltak raskt når de ser at elever henger etter i skrive- og leseopplæringa.	Hva menes med intensive tiltak?	
	Hva menes med å sette i verk intensive tiltak <i>raskt</i> ?	
	Hvilke intensive tiltak setter dere inn når dere ser at elever henger etter i skriveopplæringa?	
	Hvilke intensive tiltak setter dere inn når dere ser at elever henger etter i leseopplæringa?	
Avslutning	Tre stjerner og ett ønske	

Samtale med ledelsen

	SPØRSMÅL	SVAR
	Åpningsspørsmål	Hva er bra med skolen Vallersund Oppvekstsenter?
	<i>Skolen legger til rette for intensiv opplæring for elever som har behov for det.</i>	Hvordan avdekker skolen at elever har behov for intensiv skrive- og leseopplæring?
		Har skolen gode rutiner for innmelding av slike saker?
		Klarer skolen å organisere slik at vanlig undervisning og intensiv opplæring kan gjennomføres samtidig?
	<i>Skolen har et system for å følge opp skrive- og leseopplæringen.</i>	Hvilke systemer har skolen for å følge opp skrive- og leseopplæringen?
		Er systemet godt eller trengs det en revidering?
		Synes du det pedagogiske personalet er lojale mot systemet?
	<i>Skolen legger til rette for fagsamarbeid og kompetanse-utvikling på 1.-7.trinn.</i>	Hvor mye tid setter dere av til fagsamarbeid mellom trinnene?
		Hvilke faktorer ligger til grunn for et godt samarbeid og god kompetanseutvikling på tvers av trinnene?
		Er det faktorer kan gjøre samarbeidet og kompetanseutviklingen på tvers av trinnene utfordrende?
	<i>Skolens personale har en felles forståelse for hva god skrive- og leseopplæring er.</i>	Opplever du at skolens personale har en felles forståelse for hva god skrive- og leseopplæring er?
		Hvor ofte reflekteres det rundt temaet god skrive- og leseopplæring blant det pedagogiske personalet?
		Hva må til for at skolen i større grad fremstår som et fellesskap når det kommer til hva god skrive- og leseopplæring?
	Avslutning	Tre stjerner og ett ønske.